

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα, 13-11-2014

Αριθ. πρωτ. 4728

Αριθ. Γνωμοδότησης 8

Προς
το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και
Προστασίας του Πολίτη
Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Κλάδος Ασφάλειας Διεύθυνση Διαβατηρίων
& Εγγράφων Ασφαλείας

Θέμα: Απόδοση διαβατηρίου μετά από την άρση του
περιοριστικού όρου της απαγόρευσης εξόδου από τη
χώρα

Επί του με αρ. πρωτ. 3021/22/147/7330-θ'/10-11-2014
ερωτήματός σας σχετικά με το ανωτέρω θέμα και μάλιστα την
ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του ΠΔ 25/2004, η γνώμη
μας είναι η εξής:

Κατά τους ορισμούς των διατάξεων του άρθρου 282 παρ. 1
και 2 ΚΠΔ «1. Όσο διαρκεί η προδικασία, αν προκύπτουν σοβαρές
ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου για κακούργημα ή
πλημμέλημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον

τριών μηνών, είναι δυνατό να διαταχθούν περιοριστικοί όροι, εφόσον αυτό κρίνεται απολύτως αναγκαίο για την επίτευξη των αναφερομένων στο άρθρο 296 σκοπών. 2. Περιοριστικοί όροι είναι ιδίως η παροχή εγγύησης, η υποχρέωση του κατηγορουμένου να εμφανίζεται κατά διαστήματα στον ανακριτή ή σε άλλη αρχή, η απαγόρευση να μεταβαίνει ή να διαμένει σε ορισμένο τόπο ή στο εξωτερικό, η απαγόρευση να συναναστρέφεται ή να συναντάται με ορισμένα πρόσωπα και ο κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση».

Εξάλλου, κατά τις προβλέψεις του άρθρου 296 του ίδιου, ως άνω, Κώδικα, ο σκοπός των περιοριστικών όρων είναι να αποτραπεί ο κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων και να εξασφαλιστεί ότι εκείνος στον οποίο επιβλήθηκαν θα παραστεί οποτεδήποτε στην ανάκριση ή στο δικαστήριο και θα υποβληθεί στην εκτέλεση της απόφασης.

Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 και 2 του ΠΔ 25/2004 «Προϋποθέσεις χορήγησης διαβατηρίων, χρονική ισχύς, αντικατάσταση, απώλεια και ακύρωση αυτών», όπως το άρθρο αυτό ισχύει, «1. Διαβατήριο είναι το έγγραφο που εκδίδεται από τη Διεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, με το οποίο ο κάτοχος μπορεί νόμιμα να εξέρχεται και να εισέρχεται στη Χώρα, μέσω των καθορισμένων για το σκοπό αυτό σημείων. 2. Τα διαβατήρια είναι ατομικά και χορηγούνται σε Έλληνες πολίτες. Δεν χορηγείται διαβατήριο σε πρόσωπο που: α. Έχει καταδικασθεί τελεσίδικα για

πλαστογραφία, πλαστογραφία πιστοποιητικών, υπεξαγωγή εγγράφων, ψευδή ανωμοτί κατάθεση ή ψευδή δήλωση (άρθρα 216, 217, 222 και 225 ΠΚ και άρθρο 22 παρ. 6 του ν. 1599/1986, Α' 75), εφόσον η τέλεση αυτών σχετίζεται με την έκδοση, τη χρήση, την απώλεια ή την κλοπή διαβατηρίου, ή για αρπαγή, εμπόριο δούλων, εμπορία ανθρώπων, αρπαγή ανηλίκων, ακούσια απαγωγή, σωματεμπορία ή διακίνηση λαθρομεταναστών (άρθρα 322, 323, 323^Α, 324, 327, 351 ΠΚ, άρθρο 87 παρ. 5 και 6 και 88 παρ. 1 και 2 του ν. 3386/2005, Α' 212). Η απαγόρευση ισχύει για 5 έτη από την έκδοση της καταδικαστικής απόφασης αν πρόκειται για πλημμέλημα και για 10 έτη από την έκδοση της καταδικαστικής απόφασης αν πρόκειται για κακούργημα και εφόσον και στις δύο περιπτώσεις η ποινή έχει εκτιθεί. β. Έχει ασκηθεί σε βάρος του ποινική δίωξη για κακούργημα ή για αδίκημα της περίπτωσης α' και για όσο χρόνο διαρκεί η εκκρεμοδικία. γ. Εκκρεμεί σε βάρος του μέτρο απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα. δ. Έχει κηρυχθεί ανυπότακτος ή λιποτάκτης. ε. Εκτίει στερητική της ελευθερίας ποινή ή είναι υπόδικος και του έχει επιβληθεί προσωρινή κράτηση».

Όπως δε ορίζεται στο άρθρο 5 παρ. 2 του εν λόγω Προεδρικού Διατάγματος, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ΠΔ 30/2010 «Εφόσον κατά τον έλεγχο από τις αρμόδιες αστυνομικές ή προξενικές αρχές διαπιστωθεί ότι σε βάρος κατόχου διαβατηρίου εκκρεμεί απόφαση απαγόρευσης εξόδου από τη Χώρα ή έχει ασκηθεί ποινική δίωξη

για κακούργημα ή αδίκημα της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 1, το διαβατήριο αφαιρείται και αποστέλλεται προς φύλαξη στη Διεύθυνση Διαβατηρίων του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας. Ο κάτοχος του διαβατηρίου που αφαιρέθηκε μπορεί να το παραλάβει, αντιστοίχως, μετά την άρση του μέτρου της απαγόρευσης εξόδου ή μετά την οριστική παύση της ποινικής δίωξης ή την έκδοση απαλλακτικού βουλεύματος ή τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης. Σε περίπτωση έκδοσης τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης για τα αδικήματα της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 1 το διαβατήριο δεν παραδίδεται πριν την παρέλευση του χρονικού διαστήματος που προβλέπεται στην ίδια διάταξη».

Από τις προδιαληφθείσες διατάξεις συνάγεται ότι, με την προϋπόθεση ότι προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου για κακούργημα ή πλημμέλημα, τιμωρούμενο με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών, είναι δυνατόν να επιβληθούν σε βάρος του τελευταίου, ως μέτρο δικονομικού καταναγκασμού, οι ενδεικτικώς διαλαμβανόμενοι στο άρθρο 282 ΚΠΔ περιοριστικοί όροι, με τους οποίους σκοπείται η αποτροπή του κινδύνου τέλεσης νέων εγκλημάτων από εκείνον στον οποίο επιβλήθηκαν και να εξασφαλιστεί ότι αυτός θα παραστεί οποτεδήποτε στην ανάκριση ή στο δικαστήριο και συνακόλουθα να καταστεί εφικτή η εκτέλεση της εκδοθησόμενης σε βάρος του αποφάσεως. Αν, όμως, κατά τη διάρκεια της κύριας ανάκρισης, εκλείψει ο λόγος για τον οποίο επιβλήθηκαν οι περιοριστικοί όροι,

μπορεί ο ανακριτής, αυτεπαγγέλτως, ή με πρόταση του εισαγγελέα ή και κατόπιν αιτήσεως εκείνου στον οποίο έχουν επιβληθεί οι περιοριστικοί όροι, να άρει ή να αντικαταστήσει αυτούς με άλλους (άρθρο 286 ΚΠΔ). Ωσαύτως, με τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 2 και 5 παρ. 2 του ΠΔ 25/2004, επιδιώκεται η δραστική περιστολή της δυνατότητας του κατηγορούμενου, για συγκεκριμένες αξιόποινες πράξεις, προσώπου να διαφύγει στο εξωτερικό και να αποφύγει τόσο την εμφάνισή του στο δικαστήριο, όσο και την εκτέλεση των σε βάρος του ενδεχόμενων ποινικών κυρώσεων. Ειδικότερα, με τις ειρημένες διατάξεις ρυθμίζονται δύο διακριτές μεταξύ τους περιπτώσεις και συγκεκριμένα αυτή της μη χορήγησης διαβατηρίου (άρθρο 1 παρ. 2 ΠΔ 25/2004) και εκείνη της αφαίρεσης από τον κάτοχο του νομίμως εκδοθέντος διαβατηρίου (άρθρο 5 παρ. 2 ΠΔ 25/2004), εφόσον και στις δύο περιπτώσεις διαπιστωθεί η συνδρομή των προς τούτο αρνητικών για τη χορήγηση και θετικών για την αφαίρεση διαβατηρίου προϋποθέσεων.

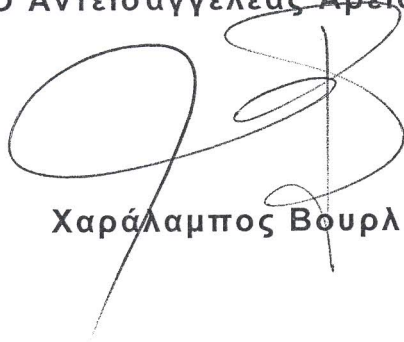
Κοινό προαπαιτούμενο και στις δύο περιπτώσεις είναι, εκτός των άλλων, το μεν τα αναφερόμενα στα ανωτέρω άρθρα συγκεκριμένα εγκλήματα, για τα οποία είτε έχει χωρήσει τελεσίδικη καταδίκη είτε έχει ασκηθεί ποινική δίωξη εναντίον προσώπου, στο οποίο αφορά η χορήγηση ή η αφαίρεση διαβατηρίου, το δε ο εκκρεμής σε βάρος του προσώπου αυτού περιοριστικός όρος της απαγόρευσης εξόδου του από τη χώρα.

Στην περίπτωση δε της επιγενόμενης αφαίρεσης διαβατηρίου (άρθρο 5 παρ. 2 ΠΔ 25/2004) προβλέπεται ότι ο κάτοχος του διαβατηρίου που αφαιρέθηκε μπορεί να το παραλάβει μετά την άρση του μέτρου της απαγόρευσης εξόδου ή μετά την οριστική παύση της ποινικής δίωξης ή την έκδοση απαλλακτικού βουλεύματος ή τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης. Ενόψει δε του ότι η αναγκαιότητα της επιβολής σε βάρος του κατόχου διαβατηρίου του μέτρου της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα, καθώς και η άρση του, κρίνονται αποκλειστικά από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές, οι οποίες αποφαινόμενες κυριαρχικά για το ζήτημα αυτό, στο πλαίσιο της δικαιοδοτικής τους λειτουργίας, σε περίπτωση άρσης του συγκεκριμένου περιοριστικού όρου, το διαβατήριο που έχει, κατά τα άνω, αφαιρεθεί, πρέπει να παραδίδεται στο νόμιμο κάτοχό του, καθόσον, σε διαφορετική περίπτωση, εκτός από την υποκείμενη γραμματική και συστηματική παρερμηνεία των διατάξεων του περί ου ο λόγος Προεδρικού Διατάγματος, καταφάσκει δογματική και λογική ανακολουθία. Κι αυτό, διότι δεν νοείται η περί άρσεως του μέτρου της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα απόφαση των αρμόδιων προς τούτο δικαστικών αρχών, οι οποίες έκριναν ότι δεν συντρέχουν πλέον οι λόγοι που υπαγόρευαν την επιβολή του μέτρου αυτού, να καθίσταται ανενεργός και να παραμένει ανεκτέλεστη, εξαιτίας της άρνησης των αστυνομικών αρχών να παραδώσουν το διαβατήριο στον κάτοχό του, από τον οποίο αφαιρέθηκε, με την επίκληση, ως δικαιολογητικού λόγου, την

άσκηση ποινικής δίωξης κατά του τελευταίου, για την ίδια, όμως, πράξη, στην οποία αφορά η άρση του επιβληθέντος, ως άνω, περιοριστικού όρου.

Κατά συνέπεια των προηγούμενων αναπτύξεων, σε περίπτωση που αρθεί από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές ο περιοριστικός όρος της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα, πρέπει να αποδίδεται στον νόμιμο κάτοχό του το διαβατήριο που έχει αφαιρεθεί απ' αυτόν.

Ο Αντεισαγγελέας Αρείου Πάγου

Χαράλαμπος Βουρλιώτης